

Hoe gaan we om met **extreem gedrag** in de klas?

Discriminatie, extreem gedrag en maatschappelijke spanningen komen op elke school voor. Aan docenten de taak snel en adequaat te reageren. Maar hoe doe je dat? De digitale module van Stichting School & Veiligheid en Augeo biedt hulp.

Rina Bartels

‘Laat die vluchtelingen oprotten naar hun eigen land.’ Uitdagerend kijkt de leerling de klas rond, wachtend tot iemand op zijn uitspraak reageert. Wat doe je als docent? Negeren, afkappen of bevragen? ‘Het is best lastig om in zo’n situatie adequaat te handelen. Zeker omdat je niet lang kunt nadenken over je reactie. Voor je het weet mengen andere leerlingen zich in de discussie en slaat de vlam in de pan.’ Aan het woord is Fleur Nollet, beleidsmedewerker bij Stichting School & Veiligheid. ‘Als docent wil je lesgeven – daarom sta je voor de klas. Maar zolang er onrust is in de klas, komt de lesstof nooit goed binnen. Je moet dus iets doen met zulk gedrag. Je hoeft het niet uitgebreid te bespreken, maar luister in ieder geval naar je leerlingen. Geef hun emoties even de ruimte. Daarna kun je verder met je les. En op een later moment kun jijzelf of een collega er nog op terugkomen.’

Polarisatie, in mijn klas?

Maar hoe pak ik dat aan, vragen veel docenten zich af. Voor hen is er de module ‘Omgaan met polarisatie en extreem gedrag in de klas’, ontwikkeld door Stichting School & Veiligheid en Augeo. Aan de hand van drie herkenbare klassenvoorbeelden kunnen docenten vo en mbo hun eigen reactie op extreem gedrag testen en daarop reflecteren. Ook krijgen ze praktische tips en nuttige achtergrondinformatie.

‘Veel docenten en schoolleidingen denken dat polarisatie geen issue is op hun school’, merkt Nollet op. ‘Als je de media

moet geloven, gaat het vooral om extreme gevallen – de geradicaliseerde jongeren, de uitreizigers naar Syrië. Maar polarisatie vindt al in een veel eerder stadium plaats. Spanningen, discriminatie, wij-zij-denken: het valt er allemaal onder. En dát komt op alle scholen voor.’

Blijf in contact met je klas

Moet het onderwijs polarisatie dan uit de wereld helpen? ‘Natuurlijk niet’, aldus Nollet. ‘Maar je kunt wel een bijdrage leveren. Niet door pas in te grijpen als iemand al geradicaliseerd is, maar juist in een veel eerder stadium. Dus bij een kwetsende uitspraak, of bij grensoverschrijdend gedrag.’

**‘Vluchtelingen?
Allemaal oprotten!’**

Als docent kun je het gesprek aangaan met je leerlingen. ‘Maak gebruik van je pedagogische competenties, blijf in contact met je leerlingen’, legt Nollet uit. ‘Maak je je zorgen over iemand? Bespreek het dan met je collega’s en de schoolleiding.’ Door de aanpak van extreem gedrag zo concreet mogelijk te maken, wordt het gemakkelijker hanteerbaar voor docenten, hoort Nollet vaak tijdens gesprekken met docenten. ‘Ze weten hoe ze het kunnen herkennen en wat ze moeten doen.’

Professionele eenzaamheid

Gebruik de module als reflectietool voor je eigen gedrag, adviseert Nollet. ‘Maar dat niet alleen. Bespreek de cases vooral ook in teamverband. Welke collega’s lopen hier ook tegen aan in de klas? Reageert iedereen hetzelfde?’ Zulke gesprekken worden vaak niet gevoerd op school. Dat concludeert ook speciaal

Bij polariserende kwesties is in het onderwijs vaak sprake van professionele eenzaamheid

rapporteur Naima Azough in haar rapport 'Weerbare jongeren, weerbare professionals' over de preventie van extremisme en polarisatie.

'Volgens Azough heerst er veel professionele eenzaamheid in het onderwijs', zegt Nollet. 'Je staat als docent in je eentje voor de klas, en je gaat op je eigen manier om met extreem gedrag. Maar wat je doe je daarna, als de les is afgelopen? Blijft het knagen? Kun je het met collega's bespreken? Dat laatste is dus helaas niet altijd het geval. Met de digitale module hopen we het gesprek op school aan te jagen.'

Experimenten en leren

De module is een laagdrempelige opstap voor individuele reflectie en een teambespreking. Voor scholen die meer verdieping zoeken, biedt Stichting School & Veiligheid de trainingen 'Dialoog onder Druk' en 'Omgaan met polarisatie en radicalisering' aan. Trainingen op maat, aangepast aan de situatie en de wensen van de school.

'Hoe kan ik signalen van extreem gedrag herkennen? En nog belangrijker: hoe ga ik ermee om? Die vaardigheden oefen je tijdens de training,' legt Nollet uit. 'We behandelen de theorie, maar doen vooral veel oefeningen met acteurs. In de klas kun je niet zomaar gaan experimenteren. In de training wel. Hoe reageert een leerling op een bepaalde opmerking, op een bepaalde toon? Docenten vinden het soms best spannend, maar ze geven na afloop aan dat het prettig is om hun vaardigheden te trainen. Daardoor staan ze zelfverzekerder voor de klas. Ze vinden het bovendien ontzettend waardevol om deze thema's eindelijk eens te bespreken met collega's.'

De auteur is verbonden aan de Stichting School & Veiligheid

De digitale module 'Omgaan met extreem gedrag en polarisatie' laat herkenbare klassensituaties

zien. Door middel van drie casussen helpt de module docenten met praktische tips. De module is online beschikbaar via de website van Stichting School & Veiligheid: www.schoolenveiligheid.nl/moduleextreemgedrag Meer informatie over de trainingen op maat 'Dialoog onder Druk' en 'Omgaan met polarisatie en radicalisering' staat op www.schoolenveiligheid.nl.